

Forfatter: Ulfeldt, Leonora Christina

Titel: Udrag fra Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer

Citation: Ulfeldt, Leonora Christina: "Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer", i Ulfeldt, Leonora Christina: *Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer*, udg. af JOHS. BRØNDUM-NIELSEN ; C. O. BØGGILD-ANDERSEN , Rosenkilde og Bagger, 1949, s. 367. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-leonora01-shoot-idm140124508759072/facsimile.pdf> (tilgået 10. april 2024)

Anvendt udgave: Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer

Side 107: Epictetus: Epiktetos, frygisk Morallærer, oprindelig Slave, som levede i Rom i 1. Aarh. e. Kr. De anførte Ord stammer fra den filosofiske »Haandbog« (Enchiridion), som gaar under hans Navn (Kap. 15). En dansk Oversættelse af den ved den lærde Adelsdame Birgitte Thott udkom 1661, men da den oversætter »Maneere« i Stedet for »Hanke(r)«, er det næppe den, L. Chr. har brugt.

Side 108: den 8. Augusti Anno 1663 ved 9 Slet: Se S. 47. — St. Anna Bro: Den synes at have ligget ved den nuværende St. Annæ Plads, vistnok ud for Strandstræde. — Peter Dreyer ... Petcon: Se S. 100. — de Svar, som den Forræder Braten i Dovers mig gav: Sm. S. 45. **Side 109:** det Dødslag: Se S. 336. — Niels Rosenkrantz: Niels Pallesen Rosenkrantz (1627—76), fra 1658 Oberstløjtnant i Kongens Livregiment til Fods, 1660—65 Amtmand paa Jungshoved, 1666 Oberst og Chef for Sjællandske Nationalregiment til Fods og fungerende Kommandant i København, 1672 Kommandant sst., Assessor i Krigskollegiet og Generalmajor, 1675 Generalløjtnant. — Stads-Major Sten Andersøn Bilde: Steen Andersen Bille (ca. 1624—98), Student, senere i italiensk Krigstjeneste, 1657 dansk Major, 1658 Generaladjudant hos Kongen, 1659 Stadsmajor i København, 1675 Oberstløjtnant, 1676—98 Vicekommandant i København, 1678 Oberst. Han var uægte født, men optoges 1679 i Adelsstanden med Faderens Navn og Vaaben. En begavet og dygtig Mand, nær knyttet til det københavnske Borgerstab, som hans 1. Hustru tilhørte. — Captain Bendix Alfeldt: Bendix Ahlefeldt (1633—76), af holstensk Slægt. Kaptajn i den danske Hær 1657, 1675 Major, 1676 Oberstløjtnant, Halvbroder til daværende Statholder i København, senere Storkansler Frederik Ahlefeldt (se S. 287). — General-Major Friderich von Anfeldt: Se S. 105.

Side 110: min Pige: Maren Larsdatter. Se S. 113, 172, 174, 185. I et tysk Nyhedsblad af 11. Aug. 1663 fortælles, at hun anbragtes i »Slotsfogedens Kammer«, og at man der »i hendes Haar havde fundet forskellige Klenodier, som vurderes til nogle Tusinder«. 14. Aug. 1663 fik Assessor i Statskollegiet, Kammertraad og kgl. Livlæge Dr. Peter Bülche og Assessor i Danske Kancelli, Professor Heinrich Ernst Befaling til at forhøre »Corfitzes Hustrus Pige, som udi Slotsfogdens, Jochim Waldburgs, Kammer er anholden«. — Slotsfogden: Jokum Waltpurger. Se S. 113.

Side 111: hans Frue: Augusta, f. v. der Wisch (1634—78).

I den franske Selvbiografis i denne Udgave udeladte Parti er Generalmajor Ahlefeldts 2. Besøg paa Skibet skildret ganske kort uden Referat af hans Udtælser; han bad straks L. Chr. stige ned i Baaden. — Birgitte Speckhans: Se S. 314, 327.

Side 112: Birgitte Ulfeldt: Birgitte Jakobsdatter Ulfeldt (1614—64), en Søster til Corfitz Ulfeldt, gift 1630 med Otte Christoffersen Krause til Egholm og Bjørnemose (d. tidligst 1670). Hun var aabenbart et højst vidiøftigt Fruentimmer, som flere Gange løb bort fra sin Mand. I Efteraaret 1663 — altsaa ikke længe efter Svigerindens Fængsling — rejste hun til Hamburg (for at træffe Dr. Sperling) og i Foraaret 1664 derfra til Braunschweig. En tysk Relation, dat. Celle 13. Aug. 1664, skildrer hende som i enhver Henseende moralisk forfalden og fordrukken. Corfitz Ulfeldt betegner hende i et Brev til Sperling som sin og L. Chr.s farligste Fjende. — I den franske Selvbiografi skriver L. Chr., efter Omtalen af Birgitte Ulfeldts usommelige Opræden 8. Aug. 1663: »Han [Ahlefeldt] spørger vor Dame, om hun kendte hende. Hun sagde Nej, og at hun formente, hun var ikke ved sin Forstand«. — han dæmte... borttrykte: Senere overstreget, Se S. 105. — Renteriet: en Bygning, »med Bly og Skærversten bedække«, paa Slotsholmen, mellem Holmens Kanal og Blaataarn, hvor Skatkammeret (Rentekammeret) samt Danske og Tyske Kancelli havde til Huse.

Side 113: Jokum Waldburger, Slotsfogt: Jokum (Joachim) Waltpurger (Waldburg) (d. Juni 1665), 1629 Hoffur, 1637—65 Slotsfoged (Slotsforvalter) paa Københavns Slot. Ulfeldt fortæller i sit »Højttrængende Æresforsvar« (1652), at Waltpurger, da Dina Vinhofvers 1651 sad fængslet paa Slottet, søgte at overtake hendes Moder til at erklære, at Rigshofmesteren var Fader til Dinas Barn. Sm. S. 48 f., 110, 318, 351. — det blaa Taarns: Blaataarn var det svære senmiddelalderlige Hovedtaarn paa det gamle Københavns Slot, senest fra Kong Hans' Tid anvendt som Statsfængsel, forhøjet og forsynet med større Spir af Chr. IV. Det vendte mod Øst, men Opgangen til det var inde i Gaarden. Fundamenterne findes nu mellem Frederik VII.s Statue og Christiansborg. — da jeg mine Øjne til Himmelens opslag: I det fornævnte tyske Nyhedsblad af 11. Aug. 1663 fortælles, at L. Chr. foran Blaataarn »blev staaende lidt og saa sig om efter Kongens Gemake«. I den franske Selvbiografi skriver hun: »Med hvilken Ståndhaftighed og hvilket Mod hun gik ind i Taarnet, vil jeg lade de andre berette, som har set det«. — den mørke